

Archiv sportu a tv

inventář č. 115

NAD č. 73

Karel Koželuh

(1895 – 1950)

1920 – 1972

V Praze 2019

Lucie Swierczeková

Úvod

Karel Koželuh

Narodil se 7. března 1895 v Praze pekařskému pomocníkovi Josefu Koželuhovi a jeho ženě Marii. Jeho otec byl správcem tenisových dvorců LTC a Karel s bratry si zde přivydělávali jako sběrači tenisových míčků a vypomáhali mamince v bufetu. Fotbal a tenis si pak zkoušeli po odchodu hráčů mezi sebou. Za čas byli vyhledávanými sparingpartnery. Kromě jeho bratrů Františka, Josefa, Antonína, Aloise a Jana se tenisu se věnovala i sestra Marie.

V době první světové války hrál fotbal za pražskou Spartu. Fotbalových klubů vystřídal několik (Slavie, Teplice, WAC Vídeň), byl členem národního týmu (1917). V roce 1923 reprezentoval Československo. Svou fotbalovou kariéru ukončil v roce 1925.

Vzhledem k tomu, že fotbal i tenis byly sezonními sporty, hráli bratři v zimě hokej (za Spartu). Karel Koželuh tak v roce 1923 reprezentoval vlast i v ledním hokeji, na mistrovství Evropy v belgických Antverpách a s týmem byl třikrát mistrem Československa. Účastnil se sedmi reprezentačních startů a také Spenglerova poháru v Davosu. Později bylo stanoveno pravidlo, že se mezinárodních mistrovských hokejových turnajů nemohou účastnit sportovci, kteří byli profesionály v jiných sportech. V té době však již byl úspěšným profesionálem v tenisu.

Již ve dvanácti letech tenis také trénoval, o dva roky později dostal nabídku trénovat v berlínském klubu Iphitos, kde zůstal následující tři roky (později ho na tomto místě vystřídal bratr Antonín). Společně s bratrem Josefem hráli tenisové zápasy doma i v zahraničí. Prvního velkého úspěchu dosáhli na Pershingově olympiádě v Paříži v roce 1919. V roce 1925 se v Deauville stal mistrem světa mezi profesionály a v roce 1932 vyhrál Evropskou

profesionální soutěž. Další mistrovský titul získal v roce 1930 a v letech 1929, 1932 a 1937 byl nejlepším profesionálním tenistou USA. Další tituly získal i na mistrovství Francie. Svým přestupem k profesionálům se však musel vzdát účasti na Grand Slamech.

Účastnil se několika turné s dalšími tenisovými hvězdami Howardem Kinseyim a Susan Lenglenovou. Po USA cestoval se skupinou Williama Tatema Tildena (v Praze měli diváci možnost vidět duel Koželuh – Tilden v září roku 1932). V době druhé světové války hráli

zdarma po celých Státech a výtěžek věnovali raněným vojákům a dalším potřebným.

Pokračoval i ve své trenérské kariéře: v Evropě a později v USA trénoval v těch nejprestižnějších klubech.

V roce 1938 nastoupil jako první zahraniční trenér ve Wimbledonu. Trénoval

také daviscupový tým USA (1930, 1936 a 1937). Pomáhal i československým juniorům, vzhledem ke své profesionální dráze mu však nebyla umožněna reprezentace Československo v Davis Cupu. Československou jedničkou byl v té době jeho bratr Jan.

Po skončení druhé světové války se vrátil do vlasti. Svou roli v jeho návratu sehrála také žádost rodinného přítele Jana Masaryka, aby u nás zavedl systém financování sportu po vzoru USA. K realizaci této myšlenky však vzhledem k politickým poměrům nikdy nedošlo. V letech 1947 až 1949 byl nehrajícím kapitánem československého daviscupového týmu. Usadil se v Klánovicích poblíž golfového hřiště.

Po únorovém převratu mohl pracovat pouze jako tělovýchovný referent podniku Stavobet a jeho sportovní obchod na Václavském náměstí byl uzavřen.

Zemřel při autonehodě 27. dubna 1950.

Charakteristika fondu:

Fond získal Archiv tělesné výchovy a sportu v roce 2001 od Zdeňky Karbanové (př. č. 544-546/2001). Obsahuje hlavně novinové výstřižky týkající se jeho prvního titulu v Deauville, několik jednotlivin k majetkovým poměrům a dopisy manželce Anně.

Životopisný materiál			ks/ll	
1	Osvědčení o uzavření sňatku Karla Koželuha a Anny Mudrové, 9. 3. 1920	1920	1	1
2	Kupní smlouva (Břevnov)	1938	1	
3	Polohopisné plány (Břevnov, Veleslavín)	1932	2	
4	Potvrzení objednávky tenisových raket pro mistrovství světa v Deauville	1925	1	
5	Účet od fy. Emil Gerstel. Továrna na nábytek, 22. 8. 1930	1930	1	
Ilustrační materiál			ks/ll	
6	Jak jsem se měl v Americe, kniha	1947	1	1
7	Slavnostní menu z Restaurantu Bůžej, Letná s podpisy účastníků (oslava po vítězném návratu z turnaje v Deauville), 31. 7. 1925	1925	1	
8	Karikatura Karla Koželuha, akvarel	b.d.	1	
9	Busta Karla Koželuha, fotografie	b.d.	1	
Ilustrační materiál / Tisk			ks/ll	
10	Sešit novinových výstřižků k tenisovému mistrovství světa v Deauville (z druhé strany účetní kniha A. Koželuhové z let 1932-1934)	1925	1	1
11	Der Deutsche Fussballklub Prag, der vergangengen Sonntag Rapid, in: Neues Wiener Sportblatt	b.d.	1	
12	Die 6 Brüder Koželuh, in: Prager Presse, 3. 7. 1921	1921	1	
13	Ein ehrlicher Profi. Zum Abschied Karl Koželuh	b.d.	1	
14	Hledá se ženský Kodeš	1972	2 ll	
15	Jan Koželuh v Daviscupových vzpomínkách, in: Lidová demokracie, 9. 5. 1969	1969	1	
16	Karel. Sedmý syn Josefův. Ze života Karla Koželuha 4, 21. 5. 1946	1946	1	
17	Koželuhové? Bassova inspirace?, in: Československý sport, 27. 1. 1969	1969	1	
18	Nový start K. Koželuha v Praze	1925	1	
19	Profesionální mistr světa v tenisu - Karel Koželuh; Nejsportovnější rodina na světě	b.d.	3 ll	
20	Sběrači míčků a slávy (O. Hájek)	1969	2 ll	
Písemnosti rodinných příslušníků / KOŽELUHOVÁ Anna			ks/ll	
21	Dopisy od manžela	1933–1934	5	1